

Jelica Minić, zamjenica generalnog sekretara Vijeća za regio

BiH neće ostati crna rupa na Balkanu

Nema dana da se u regionu ne desi neki zajednički poslovni poduhvat i trebalo bi dosta truda uložiti da se BiH potpuno iz svega toga isključi

Razgovarao: Daniel OMERAGIĆ

• **Može li BiH do kraja godine ispuniti uslove za ukidanje viznog režima?**

- To bi porazumijevalo visoku političku saglasnost između glavnih aktera u BiH oko ispunjavanja uslova, a onda i onaj tehnički dio koji mora da se realizuje, kao što su uradile i sve ostale zemlje koje će sada dobiti novi vizni tretman sa EU. Dakle, u principu moguće je.

• **Zemlje iz okruženja ostavile su iz sebe BiH na evropskom putu. Hoće li BiH ostati crna rupa na Balkanu ili će, ipak, uspjeti uhvatiti priključak za njima?**

- Mislim da neće ostati crna rupa zato što, htjeli mi to ili ne, mi smo svi međusobno veoma povezani i u nekim predstavama o regionu ipak se on gleda kao cjelina. Svaka zemlja ima bilateralne odnose sa EU, a istovremeno mi vodimo jedan paket pregovora. Vijeće za regionalnu saradnju igra tu ulogu podsticanja procesa integracija na regionalnoj ravni. Pored bilateralnih odnosa sa EU vrlo je važna i regionalna dimenzija, a to na neki način BiH štiti od dobijanja statusa neke crne rupe. Mi smo sve više ponovo ekonomski povezani. U te tješnje ekonomske veze sve se više uključuju zemlje iz našeg neposrednog okruženja. Veliki su materijalni interesi u finansijama, privredi zemalja kao što su Austrija, Slovenija, Grčka, Italija, sve su veći interesi i Mađarske. Sve to nas na neki način pakuje kao region i tu činjenicu bi trebalo iskoristiti. Trebalo bi osmišljavati saradnju, jer ako čitate biznis-vijesti svaki dan, možete vidjeti neki aranžman, kretanje robe, kapitala, kupovinu firmi. Nema dana da na nivou regiona nema nekih zajedničkih poduhvata. Naravno, trebalo bi dosta truda da se BiH potpuno iz svega toga isključi.

Zajednički problemi

• **Da li to znači da će ekonomija nadjačati političke podjele?**

- To bi bila prava sreća u čitavom regionu, jer ipak postoji niz problema koji su zajednički. Oni se manifestuju na različite načine, ali sve nas je pogodila svjetska ekonomska kriza. Svi mi imamo isti zadatak - evropske integracije. Svi mi još sređujemo

Foto: DŽ. KRISTORAC

odnose koje su nam ostavile devedesete godine. Dakle, neki osnovni paket, koordinatni sistem je manje-više u svim zemljama regiona isti. Ali, naravno BiH ima svoju specifičnu situaciju. Tu je i odgovornost susjednih zemalja da pomognu da se situacija u BiH i na Kosovu riješi na najbolji mogući način.

• **U kojim oblastima zemlje jugoistočne Evrope sarađuju u procesu evropskih integracija i kroz Vijeće za regionalnu saradnju?**

- Mi smo u Vijeću pokušali da identifikujemo interese zemalja regiona i koje su to in-

strumentalne vrijednost regionalne saradnje za proces evropskih integracija. S druge strane, pokušali smo da identifikujemo i gdje je tu najveći interes same EU. Prije svega, interes EU je da u našem regionu situacija bude koliko-toliko stabilna, da je tu mir i da ne pravimo velike probleme. Ali, s druge strane, postoji interes EU da se čitav region uključi u transportne i energetske mreže koje već postoje u Evropi, jer mi smo i tranzitna trasa. Postoji, također, veliki interes da se zemlje što više uključe u borbu protiv organizovanog kriminala. To su, otprilike, oblasti gdje će neka funkcionalna integracija regiona ići brže nego u mnogim drugim. Dokaz je stvaranje energetske zajednice jugoistočne Evrope. Očekuje se da se do kraja godine formira i transportna zajednica jugoistočne Evrope. Saradnja policija, tužilaštava i sudstava generalno u regionu i sa EU je izuzetno dinamična i intenzivna. To su glavni pravci gdje oni žele da nas što prije uključe i, naravno, trgovina. Dakle, postoje unilateralne mjere EU gdje se liberalizuje tržište za naše proizvode. Mi smo sad osnivanjem CEFTA i liberalizacijom trgovine unutar regiona u fazi kada preko Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju treba da se otvaramo i prema EU, da liberalizujemo našu trgovinu.

Uzlazna putanja

• **Kako izgledaju susreti ministara koji dolaze iz do jučer zaraćenih strana?**

- U principu, kada se sjedne oko stola i kada se pristupi rješavanju nekog problema, komunikacija je veoma dobra. U krajnjoj liniji, ta pitanja prošlosti ostavljaju se po strani, a rješavaju se ona koja su bitna za budućnost. U tom smislu saradnja je zaista dobra. Sektorska saradnja ima jedan eksponencijalni rast ako biste to pokušali da prikazete kao krivulju, dok bilateralna, politička saradnja ima ozbiljne oscilacije. Ali, mi se trudimo u Vijeću da taj tok sektorske saradnje, koji je obećavajući, držimo na uzlaznoj putanji. Izvanredno sarađuju policije u regionu, tužioci i vojne strukture. Postoji oko 40 aktivnih regionalnih inicijativa sa kojima je Vijeće uspostavilo zajedničku mrežu.

Modeli za bivšu Jugoslaviju

• **Da li je moguća ponovna uspostava neke zajedničke države na prostorima bivše Jugoslavije, o čemu se sve češće piše i govori u zapadnim medijima?**

- To je, hipotetički gledano, jedino moguće u okvirima EU kad svi budemo zemlje članice. Moguće je na način na koji se to dešava među nordijskim zemljama, zemljama Višegradske grupe ili centralnoevropskim. Unutar EU nordijske zemlje tijesno sarađuju. One su sve, izuzev Norveške, članice EU, ali i sa Norveškom imaju mreže saradnje koje ih vrlo tijesno vezuju. Ekonomske veze, finansijske, borba protiv kriminala, zajedničko nastupanje, stvaranje nekih finih međusobnih struktura je nešto što je realno i što može biti naša perspektiva. Mi smo jedni pored drugih, većina nas govori jezicima koji se mogu razumjeti, ljudi će sve više tražiti posao u susjednim zemljama ako ne budu mogli da ga nađu u svojoj, postoje porodične veze. To je jedan prostor koji je nasilno razaran, ali on nije u potpunosti razoren. Sve te veze, a naročito privredne će vjerovatno vremenom jačati. Uz to postoje i ovi mehanizmi koji preko Vijeća za regionalnu saradnju i mnogih programa EU podstiču saradnju. Imali smo već drugi sastanak o izgradnji zajedničke strategije za istraživanje i razvoj u regionu budući da je to jedan od glavnih preduslova konkurentnosti kompletnog regiona i vrlo lako se našao zajednički jezik. Imamo izvanrednu saradnju koja onda ohrabruje evropske institucije, ali i Svjetsku banku, UNESCO, UNDP da nam u tom projektu pomognu.